

**Міністерство освіти і науки
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра загальної психології та психодіагностики**

**Методичні рекомендації
до підготовки курсових робіт
з навчальної дисципліни «Психодіагностика»
для студентів 3 курсу напрямку 6.030102 –
«Психологія» денної та заочної форм навчання**

Рівне - 2017

Методичні рекомендації до підготовки курсових робіт з навчальної дисципліни «Психодіагностика» для студентів 3 курсу спеціальності 053 – «Психологія» денної та заочної форм навчання / Укладачі О.О. Демчук, Л.О. Новік. За заг. ред. А.М.Воробйова. – Рівне: РДГУ, 2017. – 48 с.

Методичні рекомендації затверджені на засіданні кафедри загальної психології та психодіагностики (протокол № 8 від 17 вересня 2017 року).

Зав.кафедри _____ проф. Ворбйов А.М.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЗАГАЛЬНА СХЕМА ТА ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ	7
1.1 Вибір теми дослідження	7
1.2 Вивчення літературних джерел	9
1.3 Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань та гіпотези дослідження	10
1.4 Розробка програми дослідження	16
2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	19
2.1 Структура курсової роботи	19
2.2 Нормативні вимоги до оформлення курсової роботи	19
2.3 Оформлення основних структурних елементів роботи	24
3. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	46
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	47
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	50
ДОДАТКИ	51

ВСТУП

Згідно навчального плану підготовки студентів психологічних спеціальностей, передбачене обов'язкове виконання курсової роботи усіма студентами всіх форм навчання. У курсовій роботі розглядається певна наукова або науково-практична проблема: узагальнюються та критично осмислюються теоретичні передумови її вирішення, обґрунтовуються та розробляються положення, а також рекомендації з практичного використання отриманих результатів.

Курсова робота з дисципліни «Психодіагностика» – одна з форм навчального процесу, яка забезпечує систематизацію та практичне застосування знань з психодіагностики психічних явищ, забезпечення належного рівня психодіагностичних досліджень і етичного використання результатів психодіагностики. Написання курсової роботи виступає самостійним дослідженням студента та розкриває знання про психодіагностичні методи, умови їх застосування та складання цілісної програми психодіагностичного дослідження відповідно певним практичним завданням.

Курсова робота забезпечує використання базових понять психодіагностики як науки і практики постановки психологічного діагнозу, усвідомлення студентами відмінності між різними психодіагностичними підходами, в залежності від практичних цілей; опрацювання різних видів психодіагностичних методів та методик, які використовуються при вирішенні різноманітних завдань психодіагностичної практики; усвідомлення професійно-етичних принципів психодіагностики у ході практичної науково-дослідної роботи та вимог до користувачів психодіагностичних методик.

Курсова робота з дисципліни «Психодіагностика» є науково – прикладним дослідженням студента – це визначається практичною спрямованістю змісту дисципліни і необхідністю формування знань самостійного наукового пошуку та навичок науково – дослідницької роботи у галузі психологічної діагностики. Тому дослідження студента спирається на напрацьовані вміння - відбирати психодіагностичний інструментарій та враховувати вимоги до психодіагностичних методів; аналізувати дані про

валідність та надійність психодіагностичних методик, відповідність методики теоретичному психологічному конструкту її розробника; проводити стандартизацію психодіагностичних методик; перевіряти надійність та дискримінативність тесту та окремих тверджень; використовувати методи математичної статистики при обробці результатів психодіагностичних досліджень; формулювати обґрунтовані висновки щодо результатів психодіагностики; застосовувати психодіагностичні методики з урахуванням відповідних вимог.

Конкретними методами дослідження - методичними прийомами курсового дослідження з «Психодіагностики» виступають методи діагностики особистості, інтелекту, мотивації, свідомості та самосвідомості і міжособистісних ставлень. Методичні прийоми психодіагностики залежать від специфіки емпіричних даних психодіагностичного дослідження. У психодіагностиці досліджуються дані, отримані за допомогою психодіагностичного інструментарію та складаються схеми проведення діагностики, обробки отриманих даних, закріплюються знання про вимоги до психодіагностичних процедур дослідження.

Мета написання курсової роботи з дисципліни «Психодіагностика» – проведення студентом науково-дослідницької роботи, формування умінь організації самостійних пошукових теоретичних і емпіричних досліджень та формування уявлень про теоретичні і практичні напрямки розвитку психодіагностичних знань та їх застосування у діяльності психологів.

Завдання курсової роботи полягають у:

— поглибленні та розширенні знань з теоретичних та прикладних проблем психодіагностики;

— розвитку практичних вмінь проведення науково-дослідницької роботи у певній галузі соціальної практики, діяльність якої наявно потребує психологічний супровід, а саме: психодіагностичних аналіз психологічних явищ;

— формуванні вмінь розробки концепції науково-дослідницької роботи та її планування;

— оволодінні методикою самостійної науково – дослідницької роботи та проведення емпіричного наукового

дослідження;

— формування вмінь будувати взаємодію з клієнтом для отримання достовірної психологічної інформації та вмінь рефлексувати свої завдання взаємодії з клієнтом (у ситуації психологічної допомоги або експертизи);

— формування вмінь складання батареї методик, склад якої відповідає завданням діагностики, психологічній теорії, якої дотримується психодіагност та інтерпретації результатів, заснованій на вірогідних багатофакторних відношеннях між отриманими даними;

— напрацюванні вмінь обробки емпіричних даних, систематизації та аналізу дослідницького матеріалу, опису даних;

— формування вмінь співставляти різні теоретичні підходи для вирішення конкретного завдання;

— напрацювання прогностичного підходу до застосування психодіагностичних даних у педагогічній та соціальній практиці;

— формуванні наукової культури опису та представлення результатів дослідження;

— опрацюванні спеціальних літературних джерел.

У курсовій роботі повинна бути наявність наукової проблеми та наукової новизни., тому курсова робота має відповідати загальним вимогам, а саме:

— чіткість побудови;

— логічна послідовність викладення матеріалу;

— стислість та точність формулювань;

— послідовність теоретичного аналізу розглянутих проблем;

— наукова розробка концепції та планування дослідження;

— достовірність збору емпіричних даних;

— обґрунтованість висновків.

Оформлення курсових робіт здійснюється відповідно до Державних стандартів України: ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення»; ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила»; ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;

ДСТУ 6095:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікації» (ГОСТ 7.88-2003, MOD); ДСТУ 7093:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами»; ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення»; Бюлетень ВАК України, № 9-10, 2011.

Оформлення курсових робіт виступає важливим етапом узгодження формальної сторони та змісту наукового дослідження.

Організація та контроль за процесом підготовки та захисту курсових робіт покладається на наукового керівника, який викладає дисципліну «Психодіагностика».

До обов'язків наукового керівника належить підготовка та видача завдання на курсову роботу; складання календарного графіку роботи студента. Крім того, науковий керівник надає рекомендації щодо літератури, методів і методик емпіричного дослідження, довідкових, статистичних матеріалів; проводить систематичні консультації; оцінює зміст виконаної роботи як частинами, так і в цілому; дає згоду на подання роботи на захист.

Керівник курсової роботи на виконану та зареєстровану роботу складає рецензію, в якій дає оцінку самостійності виконання роботи, рівня підготовки студента, своєчасності виконання графіку підготовки роботи. У разі позитивного відгуку курсова робота допускається до захисту. Форма підсумкового контролю – диференційований захист.

В даних методичних вказівках викладено та пояснено основні вимоги і правила побудови та опису психологічного дослідження, наведені приклади щодо оформлення курсових робіт.

Методичні вказівки призначені забезпечити єдині критерії оформлення курсових робіт з навчальної дисципліни «Психологія»

1. ЗАГАЛЬНА СХЕМА ТА ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Специфіка курсових робіт полягає в поєднанні науково-

дослідницьких та навчальних цілей. Студенти повинні глибоко вивчити питання певної галузі психодіагностичного знання, виявити уміння аналізувати літературу, критично та полемічно підходити до її викладення, виявити вміння висловлювати власні думки щодо отриманих результатів, робити теоретичні та практичні висновки, розуміти стратегію подальшого наукового та прикладного дослідницького пошуку. У процесі такої роботи студент повинен здійснити послідовне проходження по основним етапам наукового дослідження.

1.1 Вибір теми дослідження

Починається робота над курсовим дослідженням з обґрунтування обраної теми, відштовхуючись від існування певної наукової проблеми.

Тематика курсових робіт розробляється на кафедрах навчального закладу. Тому виконання курсової роботи здійснюється у відповідності з тематикою, яка розробляється кафедрою «соціології, психології та гуманітарних дисциплін» КФ ЗНУ та змісту навчальної дисципліни «Психодіагностика».

Тематика курсових робіт щорічно коригується з урахуванням нагромадженого на кафедрі досвіду.

Починаючи роботу над вибраною темою дослідження студент повинен спланувати та розподілити свій час і взятися за її виконання паралельно з навчальними заняттями.

Тема курсової роботи повинна вказувати на **мету** курсового дослідження, складатися з термінології наукового характеру – з категорійного апарату психодіагностики та безпосередньо відбивати суть дослідження певної наукової проблеми.

Вибір, формулювання та обґрунтування теми дослідження є відповідальним етапом у процесі підготовки та написання курсової роботи, який не лише визначає результат дослідження, а й певним чином впливає на подальшу навчальну та науково-дослідницьку діяльність студента.

Тема курсової роботи має бути конкретною, стосуватися окремих психологічних проблем певного напрямку психодіагностики, базуватися на емпіричному дослідженні.

Під час обрання **теми** основними **критеріями** виступають:

наукова та соціальна актуальність, перспективність, наявність теоретичної бази, можливість виконання діагностичного етапу на експериментальній базі відповідного профілю та отримання практичного ефекту від отриманих результатів, на засаді яких складаються практичні рекомендації дослідження.

Формулювання теми дає певне уявлення про актуальність дослідження. При цьому слід врахувати, що критеріями актуальності є визнання своєчасною та науково і практично необхідною пошуково-дослідницьку роботу не тільки у межах напрямку або сфери психологічної діяльності, а й відповідність нагальній потребі практики та наявність соціального замовлення.

Вибір і формулювання актуальної теми полегшується попередньою роботою з науково-аналітичними статтями у періодичних психологічних виданнях, авторефератами дисертацій, участю у наукових конференціях тощо.

Назва теми роботи *не може* перевищувати одинадцять слів (без врахування часток чи прийменників).

Починаючи роботу над вибраною темою дослідження студент повинен спланувати та розподілити свій час і взятися за її виконання паралельно з навчальними заняттями.

1.2 Вивчення літературних джерел

Курсова робота починається з огляду бібліографічних джерел відповідних темі дослідження.

Ознайомлення з опублікованими науковими працями дає змогу цілеспрямовано шукати інформацію за обраною темою та доцільно відбирати теоретичний матеріал та практичні засоби дослідження. При огляді літературних джерел студент використовує систематичні та алфавітні каталоги бібліотек вузів, організацій та міста, бібліотечні сайти internet. До літератури належать:

- монографії;
- збірники наукових праць;
- посібники;
- підручники;
- наукові періодичні видання;
- словники;

- енциклопедії.

Перелік літератури формується студентом самостійно, узгоджується з керівником. Науковий огляд інформаційних джерел доцільно здійснювати у наступній послідовності:

- ознайомитися з визначеннями основних понять, що відносяться до обраної теми, використовуючи словники й енциклопедії;

- урахувати всі посилання на найбільш відомі роботи в даній області й на вчених, зробивших основний внесок у дослідження обраного для дослідження явища;

- скласти бібліографію по темі за допомогою систематичного каталогу і визначити роботи, що відносяться до теми дослідження;

- ознайомитися з довідковими та бібліографічними виданнями за обраною галуззю психології.

Серед бібліографічних джерел особливе місце належить науковим статтям, які більше насичені цікавими емпіричними фактами, роздумами, порівняннями та доведеннями. Статистичні дані, наведені в статтях, можуть бути засадою для власної аналітичної роботи студента.

1.3 Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань та гіпотези дослідження

Проведений огляд наукових джерел дозволить визначити ступінь досліджуваності проблеми, у цілому, та окремих її складових; визначити невивчені та маловивчені питання; обґрунтувати актуальність обраної теми курсової роботи та, відштовхуючись від існування певної наукової проблеми, визначити об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження.

Об'єктом дослідження виступає психологічний процес чи психічне явище, що породжує проблемну ситуацію і обрано для вивчення - це вся сукупність різних аспектів теорії психологічного знання, на яке спрямовано процес пізнання. Об'єктами дослідження у психодіагностиці виступають: особистість, інтелект, мотивація, свідомість та самосвідомість, міжособистісні ставлення.

Предмет міститься в межах об'єкту и виступає його частиною – це конкретизація суттєвих зв'язків і співвідношень, які доцільно вивчити в певних умовах, обставинах, чи розглянути їх складові компоненти. Таким чином, **предмет** дослідження – це чітко окреслена частина психологічної реальності, яка безпосередньо досліджується у межах об'єкту. Як предмет дослідження у психодіагностиці виступають: окремі характеристики особистості, функції й механізми особистості, види інтелектуальних та пізнавальних здібностей, спілкування у взаємодії, взаємовплив між учасниками взаємодії, суб'єктивна категоризація особистості, когнітивні стилі, мотиви поведінки тощо. Перелік явищ і їх сторін, які можуть бути взяті як предмет психодіагностичного дослідження - значно змістовніше переліку об'єктів.

Науково обґрунтоване визначення предмета дослідження – являє собою змістовний науковий процес, який покликаний зорієнтувати дослідника на виявлення місця і значення **предмета** дослідження в більш цілісному і широкому понятті, яким є **об'єкт** дослідження.

Приклади визначення об'єкта та предмета дослідження:

1. Об'єкт дослідження – когнітивна сфера особистості; **предмет** – полезалежність та поле не залежність аутичного хворого.

2. Об'єкт дослідження – мотиваційна сфера особистості юнаків; **предмет** – мотив втечі від невдач як психологічний захист;

3. Об'єкт дослідження - тривожність молодших школярів як особистісна риса; **предмет** дослідження – зовнішні детермінанти особистісної тривожності у дітей молодшого шкільного віку.

Об'єкт дослідження повинен бути змістовно охарактеризований і детально теоретично проаналізований, що забезпечить цілісний підхід до вивчення предмету дослідження. Описується об'єкт дослідження у підрозділі 1.1 першого розділу дипломної роботи. Предмет дослідження описується у підрозділі 1.2 першого розділу.

Мета дослідження - кінцевий очікуваний результат дослідження, на досягнення якого спрямовано дослідження, визначене **темою** курсової роботи. Мета конкретизує

спрямованість дослідження, означеного межами обраної теми.

Наприклад: якщо **тема** має формулювання «Відповідність явищ компенсації та захистів особистості у процесі її адаптації до ситуації», то **мета** - «теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити відповідність явищ компенсації та захистів особистості у процесі її адаптації до нової життєвої ситуації». Або, при формулюванні **теми** «Вид та глибина емоційних реакцій особистості у ситуації екзамену», **метою** є - «теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити емоційні реакції особистості у ситуації екзамену».

Мета спрямовує дослідницьку діяльність і визначає засоби її досягнення через формування завдань дослідження, які спрямовані на вибір шляхів і засобів для досягнення мети дослідження.

Вибір завдань обумовлений розподілом мети на мети другого порядку. Серед **завдань** дослідження можуть бути завдання, що забезпечують:

- знаходження нових фактів;
- включення нових фактів у систему психологічного знання;
- визначення місця досліджуваного явища у взаємозв'язку з іншими соціальними та психічними явищами;
- виділення рівнів досліджуваного феномену та їхні детермінанти;
- виявлення внутрішньої будови явища - його компонентів, феноменів, окремих характеристик.

Формулювання завдань дослідження не є описом послідовності майбутньої роботи, етапів чи видів діяльності дослідника. **Завдання** дослідження повинні ставитися не до процедури виконання дослідження, а до **вивчення предмета дослідження**, а саме, дослідницькі завдання включають наступні елементи:

- виявлення сутності поняття, явища, процесу, створення (модифікація, адаптація) методики для вивчення феномену, що виступає предметом дослідження;
- аналіз існуючих методів, які можуть бути застосовані для дослідження проблеми та обґрунтування вибору методів дослідження в дипломній роботі, включаючи як загальнонаукові

так і емпіричні методи дослідження;

- проведення констатувального і формувального етапів експерименту;

- проведення зрізового аналізу;

- побудова моделі досліджуваного явища;

- одержання даних про характеристику досліджуваного явища;

- виявлення найважливіших чинників, що впливають на досліджуване явище;

- розробка програм, рекомендацій та пропозицій щодо використання на практиці отриманих результатів дослідження.

Основні види мети психодіагностичного дослідження:

1. опис характеристик психодіагностичного дослідження;

2. виявлення взаємозв'язку психічних явищ;

3. вивчення динаміки явища;

4. опис нового феномену, ефекту;

5. узагальнення наукових уявлень, відомостей;

6. створення класифікації, типології.

Приклади формулювання завдань дослідження:

- 1.

- здійснити теоретичний аналіз військово-професійної діяльності та її обумовленість особистісними рисами військовослужбовців;

- описати провідні риси військовослужбовців як фактор професійної придатності до військово-професійної діяльності;

- визначити провідні риси військовослужбовців;

- побудувати профіль провідних особистісних рис військовослужбовців та визначити рівень виразності інтелектуальної, емоційної, вольової сфер саморегуляції особистості.

- 2.

- здійснити теоретичний аналіз проблеми та розкрити зміст поняття «тривожність».

- проаналізувати та експериментально визначити зовнішні причини, критерії, рівні сформованості особистісної тривожності молодших школярів та показники їх прояву.

- виявити та науково обґрунтувати психолого-педагогічні умови подолання особистісної тривожності у дітей молодшого

шкільного віку.

- розробити та апробувати психокорекційну програму подолання особистісної тривожності учнів початкової школи.

При визначенні мети і завдань дослідження необхідно оцінити його актуальність. Основними аспектами актуальності психодіагностичного дослідження виступають:

1. необхідність доповнення теоретичних побудов, щодо досліджуваного явища;

2. потреба в нових фактах, які дозволять розширити сферу застосування теорії;

3. потреба в більше ефективних психодіагностичних і дослідницьких методах, здатних забезпечити нові дані;

4. потреба в методах, засобах, технологіях, що має більше широкі можливості й ефективність психологічного впливу, навчання, тренування, реабілітація;

5. потреба в доповненні рекомендацій з метою більш повного використання їх на практиці.

Наступний етап дослідження передбачає відпрацювання **гіпотези**, що означає конкретний розгляд теоретичних передумов дослідження.

Гіпотеза має формуватися як припущення, за умовами якого на основі певних факторів можна зробити висновок про зв'язок між явищами або про причино-наслідні зв'язки між явищами. Вказаний у гіпотезі висновок не можна вважати повністю доведеним до отримання результатів дослідження. Таким чином, гіпотеза дослідження – це зроблене на основі аналізу наукових джерел, власних міркувань та спостережень припущення про основні результати дослідження дослідницької проблеми.

Гіпотези, які висуваються у курсовій роботі можуть бути:

- описовими, що передбачають існування якого-небудь явища, описують його причини і можливі наслідки;

- пояснювальними, в яких дається тлумачення можливих наслідків з певних причин, а також характеризуються умови та обставини, за яких ці наслідки обов'язково наступають;

- описово-пояснювальними, як синтезована комбінація гіпотез першого и другого типу.

В якості гіпотез виступає:

- припущення про існування або відсутність феномену;

- взаємозв'язок двох або декількох властивостей;
- ступінь виразності досліджуваних властивостей, умов їх виникнення й прояву.

Для вірної побудови гіпотези необхідно дотримуватися її конкретного характеру. Це означає, що гіпотеза повинна бути відповідною до мети и завдань дослідження та описувати конкретний об'єкт дослідження.

В курсовій роботі використовуються як основна гіпотеза, так і допоміжні гіпотези, які уточнюють першу, або ланцюжок гіпотез, які розкривають всі взаємозв'язки теоретичних передумов дослідження.

Приклади формулювання гіпотези дослідження:

1. Сполучення активного функціонування в освітньо-професійному просторі з прийняттям себе у професії забезпечує формування динамічного, інтенційного та узгодженого уявлення про професійну позицію;

2. Військовослужбовці, які відрізняються у системі емоційно-оцінних та ціннісно-ролевих ставлень значним рівнем престижності і прагнень до військово-професійної діяльності, характеризуються вираженим рівнем розвитку сфер (інтелектуальної, емоційної та вольової) саморегуляції поведіння;

3. Зовнішні умови навчальної ситуації молодшого школяра, зокрема, психолого-педагогічний вплив заохочення виступає засадою подолання особистісної тривожності учнів початкової школи.

1.4 Розробка програми дослідження

В залежності від обраної стратегії складається програма експериментального або емпіричного дослідження.

Програма дослідження відбиває послідовність і зміст етапів проведення дослідження, а саме:

- визначення змінних дослідження;
- визначення стратегії дослідження;
- план формування вибірки;
- обґрунтування психодіагностичних методів та методик;
- проведення дослідження.

На етапі визначення **змінних** обирається оптимальний набір реєстрованих змінних, визначаються засоби зменшення впливу неконтрольованих змінних та елімінація впливу зовнішніх змінних на залежну.

Для досягнення критерію внутрішньої (обумовлення залежної змінної експериментальним впливом) та зовнішньої (можливість узагальнення висновків) валідності дослідження визначається певна стратегія дослідження:

- зіставлення;
- пояснювальна;
- формувальна;
- біографічна.

Надалі обґрунтовується сукупність методів і прийомів діагностичного дослідження, обробки та інтерпретації даних. Найбільш доцільними для складання дослідницької програми курсової роботи з «Психодіагностики» виступає стратегія зіставлення, пояснювальна та біографічна стратегія.

Вказані дослідницькі стратегії передбачають порівняльний аналіз даних. На стадії планування порівняльного аналізу необхідно визначити види обробки даних. Порівняння виступає універсальним методом, наріжним каменем наукового аналізу. Порівняння можна проводити такими способами:

- зіставляти дві або більше групи досліджуваних - вони можуть бути розглянуті як полярні (висока - низька тривожність, високий – низький когнітивний контроль);
- порівняння роблять виходячи з існуючих стандартизованих норм, установлених по більше широкій вибірці (високий - середній - низький рівень якості);
- одна частина вибірки - експериментальна, інша – контрольна.

На етапі **формування вибірки** – необхідно враховувати вимоги:

- репрезентативності - що дозволяє поширити висновки дослідження на більш широку популяцію;
- адекватності - числові характеристики повинні забезпечити передбачуваний рівень вірогідності результатів.

Для виявлення розбіжностей на досить значимому рівні сумарний обсяг експериментальної та контрольної груп повинен

бути не менше 20-50 досліджуваних.

На етапі вибору методів (засобів виконання роботи з фактами і концепціями, принципів і засобів збору, обробки й аналізу даних і принципів впливу на об'єкт) і методик (форм реалізації методу, сукупності прийомів і операцій досягнення певної мети) доцільно керуватися принципами необхідності та додатковості.

На стадії **проведення дослідження** треба дотримуватися наступних кроків:

- підготовка - розробка інструкції, налагодження експериментальної процедури, підготовка стимульних матеріалів та устаткування, контроль ставлення досліджуваних до обстеження;

- інструктування досліджуваних;
- здійснення процедури діагностики;
- складання протоколу дослідження певної вибірки;
- фактуальний опис - подання сукупності наукових фактів, описане в термінах і категоріях наукової теорії, у рамках якої проводиться дослідження. Це опис параметрів вибірки й умов збору даних.

Наступний етап включає **обробку та аналіз результатів** дослідження, формулювання висновків, складання корекційних, розвивальних програм або рекомендацій за результатами дослідження.

Методами обробки результатів виступають:

1. Первинна обробка даних – складання таблиць, ранжирування, перевірка даних;

2. Математико - статистична обробка – розрахунок математичного очікування, стандартного відхилення, визначення вірогідності розбіжностей та зв'язку між досліджуваними ознаками, оцінка вірогідності.

Етапи опису діагностики досліджуваної ознаки:

- загальна оцінка ефективності вимірів;
- опис результатів;
- загальні кількісні характеристики;
- опис кожної таблиці та діаграми.

Універсальний прийом цього етапу роботи - порівняння - центральний процес всієї науково-дослідної роботи. У будь-якому масиві даних можна виділити частини, назвати й обгрунтувати

критерії поділу, знайти якісні та кількісні розбіжності в цих частинах, описати, оцінити виразність і знайти їм пояснення.

Методи наочного подання результатів - діаграми, сполучені діаграми, секторні діаграми, гістограми, графіки.

Останній етап – **мовностилістичне оформлення наукової роботи**, який відображає основний зміст всіх складових частин курсової роботи і підготовка до захисту.

У письмовій науковій мові є певні правила і специфіка викладання матеріалу – логічна послідовність, та зосередженість на змісті, без емоційних компонентів. Стиль викладення матеріалу повинен бути формально-логічний від третьої особи, або за допомогою неозначено-особових речень. Речення повинні бути короткими і взаємозв'язаними. Текст повинен відповідати таким вимогам, як точність, доступність та стислість.

Курсову роботу виконують у такій послідовності:

1. Вивчення методичних вказівок щодо до написання та оформлення курсових робіт.

2. Складання літературного огляду теоретичних підходів до вивчення проблеми дослідження.

3. Визначення ЗМІСТУ роботи

4. Викладення концепції дослідження, а саме: методологічне обґрунтування дослідницького підходу та запропонованих методичних засобів психодіагностичного дослідження.

5. Викладення етапу планування дослідження: концепція дослідження, цілі, стратегії, методи.

6. Викладення етапу проведення дослідження: програма здійснення дослідження.

7. Опис та інтерпретація отриманих даних: загальна оцінка ефективності вимірів; опис результатів - перерахування всіх отриманих показників; загальні кількісні характеристики; послідовне здійснення дослідницьких завдань; опис кожної таблиці й діаграми.

8. Складання рекомендацій або психокорекційних засобів впливу на залежну зміну.

9. Складання висновків.

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1 Структура курсової роботи

Основними елементами дипломної роботи є:

- титульний аркуш (зразок див. у додатку А);
- зміст (зразок див. у додатку В)
- вступ;
- розділ теоретичного аналізу;
- розділ опису емпіричного дослідження;
- висновки;
- список використаних джерел (приклад оформлення див. у додатку Б.);
- додатки.

Кожний структурний елемент починається з нової сторінки.

При написанні курсових робіт слід звертати увагу на співвідношення обсягу теоретичної та емпіричної частин роботи. Теоретична частина (перший розділ) має бути не більш 20-30 % від загального обсягу основної частини роботи.

2.2 Оформлення основних структурних елементів роботи

2.2.1 ЗМІСТ

Зміст повинен містити назви структурних елементів із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок. Приклад оформлення ЗМІСТУ див. у додатку В.

2.2.2. ВСТУП

Вступ розкриває сутність і стан вивчення основного питання роботи, обґрунтування необхідності вивчення питання. Головна мета вступу - розкриття актуальності проблеми і позначення кола питань, що досліджуються.

Основні елементи вступу:

- обґрунтування *актуальності теми*;
- визначення *об'єкту, предмету* та *мети* і *завдань* дослідження;
- формулювання *гіпотези*;

- визначення **теоретико-методологічної основи дослідження**;

- опис **структури** роботи.

Всі назви основних елементів вступу виділяються жирним курсивом та пишуться з нового рядка.

Компоненти наукового апарату курсового дослідження подають у вступі в такій послідовності:

1. Обґрунтування **актуальності теми**. Аналізується стан розробки проблеми, ступінь її новизни, надається короткий огляд історії досліджень; виділяється та частина проблеми, яка не отримала потрібного висвітлення в науці, але має значення для аналізу проблеми в цілому; підкреслюється зв'язок із важливими аспектами соціальних практик. Обґрунтовується важливість теми для розгляду та подальшого дослідження. Обґрунтування актуальності за обсягом становить 1 - 2 сторінки.

2. **Мета** роботи - це обґрунтоване уявлення про загальні результати наукового пошуку. В ній формулюється загальний задум дослідження. Мета повинна бути визначена чітко та лаконічно. Мета роботи тісно переплітається з темою роботи і повинна вказувати, які питання вирішуються в роботі.

3. **Об'єкт та предмет** дослідження. Виділення об'єкта та предмета дослідження окреслює коло аналізу, допомагає у визначенні завдань та методів дослідження.

4. **Гіпотеза** дослідження - це науково обґрунтоване припущення, передбачення ходу дослідження та його результату.

5. **Завдання** дослідження конкретизують мету дослідження та визначають послідовність її досягнення; покликані дати уявлення про те, що слід зробити для досягнення мети. Як правило, формулюють 5-6 завдань, спрямованих як на теоретичне, так і на емпіричне вивчення проблеми. Формулювання завдань та відповідно побудова теоретичного дослідження здійснюється від більш широкого поняття (об'єкту) до більш вузького (предмету).

6. **Методи дослідження**. Подають перелік застосованих методів та методик дослідження, із обов'язковим зазначенням їх авторів. Перераховувати їх треба стисло та змістовно, визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

Наприклад:

Методи дослідження: теоретичний аналіз проблеми

трансформації емоційних станів, психотерапевтичного потенціалу музики, механізмів впливу музики на стани особистості та особливостей психофізіологічного сприйняття музики, класифікацій форм музикотерапії; емпіричне дослідження трансформаційної функції засобів музики як фактору зміни емоційних станів особистості у терапії, орієнтованій на тіло; методичні процедури (психофізіологічні, проєктивні, стандартизованого самоопису, контент-аналіз) з метою комплексного аналізу загальних показників, що характеризують параметри емоційних станів особистості; методи математичної статистики (за допомогою програми STATISTICA 6.1 StatSoft, основних параметрів розподілу - оцінки математичного очікування й стандартного відхилення; коефіцієнта кутового перетворення Р. Фішера й коефіцієнта рангової кореляції Ч. Спірмена).

Для вирішення поставлених завдань був використаний комплексний методичний підхід. Методичний апарат емпіричного дослідження умовно поділено на чотири групи:

1. діагностика вегетативного компонента (енергія) - частота серцевих скорочень (ЧСС), артеріальний тиск (АТ), вегетативний індекс І. Кердо;

2. діагностика структурного компонента (спонтанні рухи) – теплінг-тест Є. П. Ільїна;

3. діагностика функціонального компонента (досвід) – опитувальник «Індекс життєвого стилю» Р. Плутчика і Г. Келлермана;

4. діагностика характерологічного компонента (емоції та усвідомлення) - методика «Вибору кольорів» М. Люшера, методика «Граничний сенс» Д. О. Леонтєва.

7. База дослідження. Вказується заклад, установа, на базі якої проводилося емпіричне дослідження проблеми, а також характеризується вибірка дослідження.

2.2.3 РОЗДІЛ І

У першому розділі студент окреслює основні етапи наукової думки за проблемою, що розв'язується. Стисло, критично висвітлюючи роботи дослідників, студент окреслює основні етапи

розвитку наукової думки за досліджуваною проблемою.

Перший розділ роботи присвячується аналізу теоретичних джерел із проблеми. У ньому описуються встановлені факти, закономірності, які являють собою теоретичну основу дослідження, що дозволяє визначити ступінь досліджуваності проблеми та ті сторони, які залишилися поза увагою авторів. Теоретичному огляду зазвичай присвячують 1-2-3 підрозділів, назви яких відображають тему дослідження, наприклад «Стан теоретичної розробки... (і далі за темою)» або ж «Теоретичний аналіз проблеми.. (і далі з темою)».

Вибудовувати текст треба від загального до конкретного - у першому підрозділі аналізується проблема ближче до об'єкта дослідження, а в другому - до предмета. Це має бути відображено в назвах підрозділів.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ ОБУМОВЛЕНІСТЬ ОСОБИСТІСНИМИ РИСАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

1.1 Психологічні особливості службової та бойової діяльності військовослужбовців та особистісний принцип її регуляції

1.2 Вимоги військової професії до психологічних особливостей військовослужбовців

1.3 Провідні особистісні риси як фактор професійної придатності до військово-професійної діяльності

Приклади речень-зв'язків:

- «Розгляд теми ставлення та уявлень про партнера у шлюбі був би неповним без аналізу ціннісних орієнтацій у подружньому житті, якому буде присвячений підрозділ 1.3 нашої роботи».

- «Ще одним аспектом, який потребує уваги в контексті обговорення сімейних конфліктів та причин їх виникнення, є ступінь задоволеності дружини-студентки розподілом роботи по господарству й обов'язків по догляду за дитиною».

- «Перейдемо до аналізу наступного фактору, що визначає особливості адаптації студентів до нових умов навчання»

Крім того, мають бути речення-зв'язки між теоретичною та емпіричною частинами дипломних робіт [8].

Приклади речень-зв'язків між теоретичною та емпіричною частинами роботи:

- «З метою підтвердження (поглиблення, перевірки, спростування) вищенаведеного теоретичного аналізу, було проведено наступне емпіричне дослідження особливостей сприйняття та запам'ятовування рекламної інформації різного змістовного наповнення залежно від гендеру сприймаючого. Організація, хід, результати дослідження та їх обговорення подано у другому розділі дипломної роботи».

- «Теоретичний аналіз джерел літератури із обраної нами проблематики дослідження дозволяє стверджувати, що у майбутньої жертви складається специфічний характер стосунків з оточенням і світом в цілому та є певні особистісні якості, завдяки яким їх власник може потрапити під вплив тоталітарної секти. В емпіричній частині даної роботи буде розкрито та досліджено особистісні характеристики, які сприяють вступу людей до сект» [8].

Під час написання аналізу теоретичних джерел слід уникати наступних типових помилок:

- 1) компіляція (посднання готових фрагментів чужих досліджень без власної обробки джерел);

- 2) перерахування літературних джерел і простий переказ їх змісту;

- 3) відсутність посилань;

- 4) відсутність авторської позиції;

- 5) стилістичні помилки;

- 6) відсутність єдиного стилю, синтаксичної та стилістичної грамотності.

Наприкінці підрозділів треба робити узагальнення про те, до

чого ви прийшли в результаті аналізу. Ці узагальнення не треба спеціально виділяти та можна оформити наступним чином:

- «Отже, в результатів проведеного аналізу встановлено, що...».
- «Підсумовуючи проведений вище аналіз можна сказати, що...».

Для курсової роботи обов'язковим елементом теоретичної частини є опис психологічної категорії, що є первинною. Такою є категорія, що зазначається в темі роботи в називному відмінку. У поєднанні із назвою методу основна категорія може наводитися у родовому відмінку. Також потрібно висвітлити категорію, що є суттєвою та розширює чи звужує визначальну категорію. Основна категорія повинна висвітлюватись як специфічна щодо окремої сфери діяльності.

Опис наукового літературного матеріалу повинен бути представлений по логічному принципу. Структура опису може бути така [8]:

1. Феноменологічний опис – опис проявів – галузь, частота, часові, просторові, інтенсивні та модальні характеристики, з вказуванням авторів, що розглядали це явище;
2. Місце даного явища серед інших психологічних явищ – його взаємозв'язок й взаємовплив; чинники, що його визивають; явища, на які воно впливає;
3. Розгляд з опорою на схему, обрану в ході методологічного аналізу й відповідному обраному підходу – системному, цілісному, комплексному, ситуаційному. Приділяється увага компонентному складу досліджуваного явища, його структурі – стійким взаємозв'язкам між компонентами й окремими функціями;
4. Сутність та природа явища – визначення. Характеристика ступеня різноманітності в його розумінні різними авторами;
5. Закономірності, яким підкоряється явище;
6. Прикладне використання психологічного явища або облік його характеристик.

Загальний обсяг першого розділу не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини курсової роботи.

2.2.4. РОЗДІЛ 2

У другому розділі описується хід дослідження, умови та основні його етапи, описується фактуальна характеристика отриманих емпіричних даних; аналізуються умови та причини, що сприяли цим даним, пояснюється їх новизна. Студент повинен давати оцінку повноти вирішення поставлених дослідженням завдань, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), порівняти одержані результати з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних дослідників та обґрунтувати необхідність додаткових досліджень.

Аналіз має бути структурованим. Виклад матеріалу може мати наступну послідовність:

1. Детально викладається зміст виконаного дослідження;
2. Описуються всі проміжні та кінцеві результати;
3. Наводяться всі зведені таблиці початкових даних;
4. Аналізуються список всіх ознак, які були включені у математично-статистичну обробку – ознака, назва параметру;
5. Здійснюється інтерпретація отриманих даних;
6. Формулюються рекомендації щодо оптимізації (формування) досліджуваної ознаки або наводиться програма психокорекційного заходу.

У другому розділі оцінюється доцільність і логічність визначених завдань дослідження і підтверджуються або не підтверджуються положення, які були висунуті у гіпотезі дослідження.

Структурно другий розділ складається з трьох підрозділів.

У першому підрозділі викладається загальна методика проведення курсового дослідження, наводяться методи вирішення задач та їх порівняльні оцінки. Описуються основні тенденції, закономірності, методи розрахунків, гіпотези, принципи дії і характеристики використаних методичних програм або апаратних засобів, лабораторних та інструментальних методів і методик, оцінки похибок вимірювань та ін. Описується хід дослідження, умови та основні етапи експерименту, стратегія дослідження, залежна та незалежна змінні, обґрунтовуються методи пошуку відмінностей (розбіжностей).

Другий підрозділ присвячують опису результатів дослідження, де послідовно та логічно викладають, що, коли і в який спосіб

було отримано. Складаючи опис можна слідувати за методиками: що дізнались, обрахувавши результати за першою, потім - за другою і так далі. Після опису того, що вийшло, одразу намагайтесь надати інтерпретацію: чому?

При написанні другого підрозділу застосовуються методи математичної статистики, вибір яких залежить від стратегій дослідження.

Обов'язково треба посилатись на теорію, яка розглянута у першому розділі. Теоретичний розділ допомагає пояснити те, що отримано на практиці. Тому тут можливі такі фрази, як «отримані дані цілком узгоджуються із теоретичними відомостями, наведеними у підрозділі...», «таким чином, з'ясовані закономірності цілком співпадають із поглядами Іванова І. І. на природу феномену» тощо [8].

Отримані результати обов'язково повинні бути відображені наочно. Будь-яка таблиця, рисунок, схема, діаграма, яка наводиться в тексті роботи має розкривати суттєві, узагальнюючі моменти дипломної роботи, і спростувати сприйняття, а не ускладнювати його. Тому вся представлена у таблицях інформація повинна бути максимально описана, кожне число пояснено. Крім того, всі таблиці і рисунки (схеми і діаграми) мають бути підписаними та пронумерованими. Загальні правила такі: Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назва і слово «Таблиця» починаються з великої літери. Слово «Таблиця» друкують праворуч, над правим верхнім кутом заголовка таблиці один раз, на інших сторінках пишуть «Продовження табл...». Назву не підкреслюють, крапку в кінці не ставлять. Наприклад:

Приклад наведення таблиці:

Таблиця 3.1.

**Отримані ранги шкал опитувальника Г. Шмішека
у досліджуваних пацієнтів з соматоформними дисфункціями**

№ шкали	Назва шкали	Отриманий ранг шкали
1	2	3
1	Гіпертимія	10
2	Застрягнення	1
3	Педантичність	3

4	Збудливість	5
5	Емотивність	6
6	Тривожність	7
7	Циклотимія	4
8	Демонстративність	8
9	Дистимія	2
10	Екзальтованість	9

Заголовки колонок повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з малих, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони самостійні. Висота рядків – не менше 8 мм. Колонку з порядковими номерами рядків до таблиці не включають.

Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, в якому йдеться про таблицю або про наведені у ній дані. Якщо у тексті посилаються на дані таблиці, то у логічно зручному місці в круглих дужках зазначають (табл. 2) або записують “...як це видно з табл. 2”

Ілюстрації (схеми, креслення, діаграми, графіки, фотографії, рисунки) повинні відповідати тексту, а текст – ілюстраціям.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. Підпис ілюстрації має чотири основних елементи:

- скорочене слово рисунок – “Рис. 1”;
- порядковий номер ілюстрації – арабськими цифрами без знака № – “Рис. 1”;
- назву ілюстрації;
- експлікацію, яка пояснює значення цифр і позначень на ілюстрації.

Рисунок (схема, діаграма) підписується знизу (вирівнювання по ширині з абзацу). Слово «рисунок» скорочується до рис., діаграма та схема пишуться повністю.

Номер таблиці або рисунка (діаграми, схеми) має дві цифри: перша цифра являє собою номер розділу, в якому вона представлена, друга - порядковий номер таблиці або рисунка в межах даного розділу.

Якщо таблиця або рисунок (схема, діаграма) займають більше ніж 2/3 сторінки, то вони вміщуються у додатки, а в тексті роботи

на них робиться посилання.

Приклад наведення рисунка:

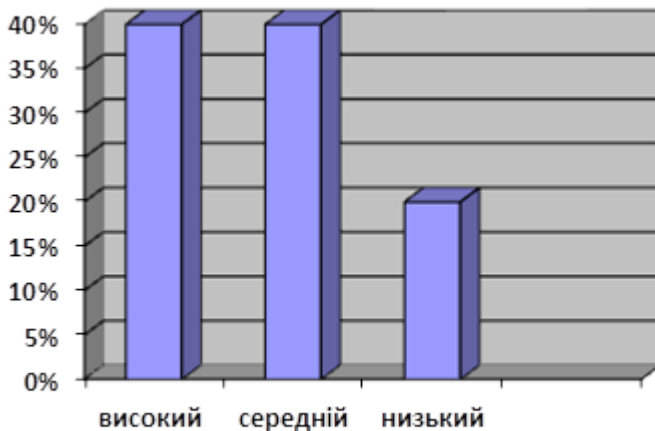

Рис. 1 Рівень вираженості емоційності у старших дошкільників

У разі застосування формул потрібно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил. Якщо ви вважаєте доцільним включити в роботу опис формул статистичних критеріїв або показників використаних методик, то безпосередньо в тексті роботи ви робите посилання.

Наприклад, див. додаток В, а в додатках розмістите формули. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Нумерувати слід всі формули, на які є посилання в подальшому тексті курсової роботи. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номер формули пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад (3.1) (перша формула третього розділу). Номер, який не вміщується в рядку з формулою, переносять у наступний рядок нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на

рівні останнього рядка.

Приклад наведення формули:

$$ASO = \sqrt[2]{\sum_1^{20} |MPC_1^{20} - LPC_1^{20}|^2} \quad (3.1)$$

де

$$MPC = \frac{\sum_1^{20} MPC}{20}$$

$$LPC = \frac{\sum_1^{20} LPC}{20}$$

ASO (assumed similarity of opposites) - індекс «передбачуваної тотожності між протилежними образами»: найбільш переважною людиною з оточення досліджуваного (MPC – most preferred co-worker) та найменш переважною (LPC – least preferred co-worker).

Третій підрозділ другого розділу розкриває обґрунтування засобів та умов, які впливають на розвиток (формування, становлення) досліджуваної у курсовій роботі ознаки. Це можуть бути практичні рекомендації керівникам (батькам, вчителям), структуровані відповідно задіяних у курсовій роботі показників, критеріїв и рівнів розвитку досліджуваної ознаки.

2.2.5. ВИСНОВКИ

У висновках викладаються здобуті у курсовій роботі найбільш важливі практичні результати, які сприяли розв'язанню наукової проблеми (завдання).

У загальних висновках починають із стислого опису актуальності обраної для дослідження проблеми. Потім коротко розкривають вирішення першого завдання курсової роботи, а саме, того, що було з'ясовано в ході теоретичного аналізу певної проблеми. Нарешті, переходять до того, як вивчали цю проблему емпірично: які гіпотези було висунуто, що підтвердилось, а що - ні.

У висновках необхідно наголосити на кількісних показниках одержаних результатів та обґрунтуванні достовірності результатів.

Структура висновків в курсовій роботі відповідає поставленим

у вступі завданням (скільки завдань - стільки і структурних елементів висновків - абзаців).

Завершують висновки визначення перспектив подальшої розробки обраної проблематики.

Загальний обсяг ВИСНОВКІВ - 2-3 сторінки.

2.2.6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел формується в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, але найперше вказуються документи нормативно-законодавчі. У випадку, коли в роботі використовується декілька праць одного автора, враховується принцип хронології, тобто за роком видавництва.

Список використаних джерел складають перед написанням «чистового» варіанту курсової роботи, щоб мати змогу розставити посилання та цитати у тексті роботи

Бібліографічний апарат курсової роботи є свідченням наукової етики та ознайомленості автора з літературою за досліджуваною темою.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел курсової роботи подано у додатку Б.

2.2.7 ДОДАТКИ

До додатків включають проміжні математичні доведення, формули та розрахунки; таблиці сирих балів; ілюстрації допоміжного характеру, зведені таблиці даних по окремим методикам, приклади дитячих малюнків, творів, вихідні статистичні дані, програми психокорекційного та навчально-розвиваючого впливу тощо.

У тексті курсових робіт потрібно робити посилання на додатки, коли є необхідність додатково обґрунтувати або проілюструвати те чи інше положення.

Наприклад: результати дослідження згруповані у таблиці (див. додаток А).

Додатки оформлюють як продовження роботи, кожен із них починають з нової сторінки. Заголовки додатків друкують вгорі великими літерами симетрично тексту сторінки. Посередині рядка

над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток .» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, З, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь

Наприклад:

Додаток А
РЕЗУЛЬТАТ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ СПРИЙМАННЯ
ВЧИТЕЛЯМИ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ ОБДАРОВАНИХ
УЧНІВ

2.3 Нормативні вимоги до оформлення курсових робіт

Робота оформлюється з одного боку аркуша паперу формату А4 (210х197 мм).

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів:

ліве – 30 мм

праве – 15 мм

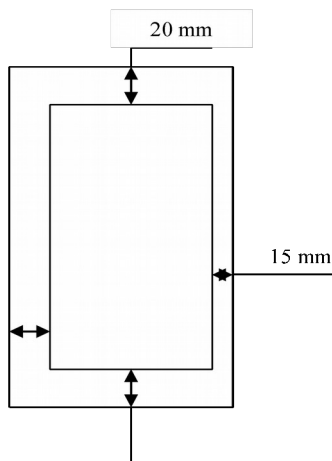
верхнє – 20 мм

нижнє – 20 мм.

Вимоги до комп'ютерного набору курсової роботи:

- текстовий редактор – WORD
- гарнітура шрифту – Times New Roman
- кегль шрифту (розмір) – 14
- кількість символів у рядку – не менше 60
- абзац – 1,25 см (або 5 знаків)
- міжрядковий інтервал – полуторний
- кількість рядків на сторінці – до 30
- відстань між заголовком (назвою розділу) та назвою підрозділу – 2 міжрядкових інтервалів, між назвою підрозділу та текстом – 1 міжрядковий інтервал.

Зразок розміщення тексту на сторінці:

Структурні складові роботи (ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, РОЗДІЛ 3, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) пишуться великими літерами, вирівнюються по центру та завжди починаються з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Нумерація сторінок виставляється у правому верхньому кутку аркуша.

Заголовки підрозділів (параграфів) друкуються маленькими літерами (з абзацу, крапку в кінці заголовку не ставлять. Відстань між заголовком та текстом має становити 2-3 інтервали. Не допускається розміщення назви розділу чи підрозділу у нижній частині сторінки, якщо далі подається лише рядок тексту. Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами у правому верхньому куті без крапки. Титульний аркуш вважається за першу сторінку, але нумерація на ньому не проставляється. Наступні сторінки нумерують починаючи з другої. Такі структурні частини курсової як зміст, вступ, висновки, перелік використаних літературних джерел, додатки не мають порядкового номеру. Номер розділу позначають арабською цифрою після слова «РОЗДІЛ» без крапки, а після цього з нового рядка друкують назву розділу. Підрозділи (параграфи) нумеруються в межах

розділу: «2.3.», тобто третій підрозділ другого розділу, причому крапка проставляється і між цифрами і після останньої, а далі в тому ж рядку подається назва підрозділу. Приклади плану курсової роботи подані в додатку 3.

Курсова робота пишеться державною - українською мовою, за винятком списку літератури, де використане джерело записується так, як було видано, наприклад, російською, англійською, німецькою тощо.

Цитати в тексті роботи також перекладаються і наводяться українською мовою.

Наприклад: На думку О.В. Сидоренко, «комунікативна компетентність - це сукупність комунікативних здібностей, комунікативних вмінь і комунікативних знань, адекватних комунікативним завданням і достатніх для їхнього розв'язання» [32, 45].

Текст курсової роботи треба писати в безособовій манері, наприклад, «було встановлено», «як вже було зауважено вище», «звернемо увагу на те, що ...», «окремо потрібно наголосити на тому, що ...», «наступним кроком буде розгляд (обговорення) такого аспекту проблеми».

Основний текст курсової роботи поділяється на структурні одиниці: найбільш великі - РОЗДІЛИ (назва пишеться великими жирними буквами, обов'язково пишеться слово «РОЗДІЛ»), розділ складається з підрозділів (назва підрозділу пишеться з абзацу жирними буквами, слово «підрозділ» не пишеться), підрозділи складаються з пунктів (назва пишеться жирними буквами з абзацу курсивом, слово «пункт» не пишеться).

Приклад оформлення назв розділів, підрозділів та пунктів:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ ОБУМОВЛЕНІСТЬ ОСОБИСТІСНИМИ РИСАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

1.1 Психологічні особливості бойової та службової діяльності військовослужбовців та особистісний принцип її регуляції

1.1.1 Психологічний зміст і структура бойової діяльності військовослужбовців

Зміст теоретичного розділу має бути аналізом ідей та концепцій авторів, які досліджували проблему та визначили концептуальні, методичні та операційні підходи до її розгляду. На цих авторів обов'язково треба посилатись.

Якщо посилання на одного автора, то пишеться відповідний номер зі списку літератури в квадратних дужках

Наприклад: [22].

Якщо посилання на декілька авторів, то пишуться відповідні номери зі списку літератури через крапку з комою.

наприклад: [10; 15; 22].

Якщо при посиланні на декілька авторів їх прізвища в списку літератури йдуть один за одним, то номери посилань пишуться через дефіс.

Наприклад: [10-12; 22].

Якщо в тексті роботи наводиться оригінальний текст автора - цитата оформлюється в лапках й в посиланні необхідно обов'язково навести сторінки, де її можна знайти в такому трактуванні. В такому випадку наприкінці цитати в квадратних дужках спочатку ставиться номер джерела зі списку літератури, потім, через кому, номер сторінки.

Наприклад: [23, 4].

У таблиці 1 наводиться кількісна характеристика обсягу

сторінок курсової роботи, вибірки досліджуваних, методик діагностики та джерел в Списку використаних джерел.

Таблиця 1

Кількісна характеристика курсової роботи

Кількість сторінок – обсяг основної частини роботи, до якої входять: вступ, розділи теоретичного аналізу, методичного обґрунтування та емпіричного дослідження, висновки	Вибірка досліджуваних, кількість осіб	Кількість методик у дослідженні	Кількість джерел в списку літератури (не менше ніж)
35-40	Для виявлення кореляційних зв'язків - група не менше 30 осіб, для встановлення відмінностей - не менше двох груп по 25 осіб (тобто не менше 50)	2-3	25

До основного обсягу курсової роботи не входять список використаних джерел та додатки.

3. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ

Виконана курсова робота передбачає етап рецензування та публічного захисті. Оформлена робота подається науковому керівнику для рецензування не менше, ніж за два тижні до

захисту. Захист курсової роботи має на меті перевірку самостійності виконання роботи, сприяє розвиткові вміння презентувати результати дослідницької діяльності, навичок ведення наукової дискусії, обґрунтування власної точки зору.

Підготовка до захисту роботи охоплює виготовлення засобів для унаочнення головних результатів досліджень і підготування виступу.

Захист курсової роботи відбувається на відкритих засіданнях комісії з захисту курсових робіт, склад якої затверджений кафедрою. До складу комісії обов'язково входить науковий керівник роботи. До захисту роботи студент ознайомлюється з рецензією на неї наукового керівника і готує свій виступ для захисту роботи

За структурою доповідь на захисті курсової роботи (тривалість якої 12-15 хвилин) можна умовно поділити на три частини.

Перша частина доповіді містить основні моменти вступу роботи, актуальність дослідження, формулювання мети та гіпотез. Тут же необхідно вказати методи, завдяки яким отримано фактичний матеріал роботи.

Друга частина доповіді - найбільша за обсягом - у послідовності, встановленій логікою проведеного дослідження, характеризує кожен розділ курсової роботи. В ході виступу представляють висновки теоретичного аналізу роботи та особливу увагу приділяють результатам емпіричного дослідження, кінцевим результатам, критичним зіставленням та оцінкам.

Завершується доповідь заключною частиною, яка містить основні рекомендації щодо практичного застосування результатів дослідження.

Рекомендується у процесі виступу використовувати заздалегідь підготовлені *мультимедійні презентації*. Презентація виступу на захисті курсової роботи зазвичай не повинна перевищувати 20 слайдів, але краще вкласти матеріал у 12-15 слайдів (максимум 2 слайди на хвилину промови). Тло слайдів презентації бажано обрати одне для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами, які містить програма. Бажано, щоб кольори схем, діаграм, малюнків були яскравішими за тло, а отже краще використовувати світле тло з невеликою кількістю

декоративних елементів. Ефекти анімації мають допомагати сприйманню інформації, а не бути самоціллю і не відволікати увагу слухачів від змісту презентації. Бажано не використовувати складних прописних шрифтів, розмір шрифтів має бути не менше, ніж 20-22 pt. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 12-15 строчок тексту.

Презентація виступу повинна містити:

- короткий теоретичний вступ (вказати хто займався досліджуваною проблемою і які підходи вироблені) (1-2 слайди);
- визначення мети та завдань дослідження (1 слайд);
- методи та методики дослідження (1 слайд);
- опис змінних і сталих (1-2 слайди);
- опис результатів дослідження (8-10 слайдів);
- висновки та рекомендації (1-2 слайди).

Далі процедура захисту роботи передбачає відповіді автора на питання присутніх викладачів та студентів, відгук наукового керівника. Комісія робить висновок про оцінку курсової та дає рекомендації щодо можливості продовження роботи за цією темою (бакалаврська або дипломна робота, виступ на конференції, підготовка статті для наукового збірника тощо).

Робота не допускається до захисту і не зараховується у разі виявлення плагіату чи фальсифікації результатів дослідження. Якщо курсову роботу у рецензії керівника оцінено незадовільно, то студент не допускається до її захисту. Умовою допуску є врахування усіх зауважень, висловлених у рецензії та доопрацювання роботи.

Курсова робота захищається перед комісією, встановленою розпорядженням завідувача кафедри у складі трьох осіб. Члени комісії можуть ставити студенту запитання з метою визначення рівня його професійної підготовки, самостійності виконаної роботи та психологічної ерудиції в цілому.

Після обговорення підсумків захисту члени комісії ухвалюють рішення про оцінку курсової роботи. Рішення комісії щодо захисту курсової роботи оголошується в той самий день. Студенти, які одержали під час захисту незадовільні оцінки, не допускаються до сесійних занять.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкову, диференційовану за чотирибальною шкалою оцінку роботи визначають члени комісії. Її рішення остаточне й оскарженню не підлягає.

У процесі визначення оцінки враховується ряд важливих показників якості роботи:

- актуальність обраної теми;
- чіткість формулювання мети і завдань роботи;
- структура та логіка побудови плану роботи;
- якість і глибина теоретично-методичного та емпіричного аналізу проблем;
- наявність критичного огляду літературних джерел;
- системність та глибина аналізу об'єкта дослідження;
- дотримання вимог щодо оформлення курсової роботи;
- наявність та інформаційна змістовність ілюстративних матеріалів для захисту роботи;
- змістовність повідомлення студента про основні результати досліджень;
- правильність і чіткість відповідей на запитання членів комісії;
- зауваження та пропозиції, що містяться у відзиві керівника.

Курсова робота, як і всі інші навчальні та наукові звіти студента оцінюється за 100-бальною системою.

Оцінювання рівня виконання завдань курсової роботи науковим керівником

№	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Оцінка наукового керівника
1	Якість виконання теоретичної частини курсової роботи: повнота літературного огляду, наявність авторського аналізу літературних джерел, грамотність цитування	20 балів	

2	Правильність представлення емпіричних результатів та якість їхньої інтерпретації	20 балів	
3	Оформлення роботи	10 балів	
4	Вчасність виконання завдань з виконання курсової роботи	10 балів	
	З а г а л о м	60 балів	

Оцінювання захисту курсової роботи комісією

№	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Оцінка захисту і курсової роботи комісією
1	2	3	4
1	Виступ студента на публічному захисті курсової роботи	10 балів	
2	Якість унаочнення виступу	5 балів	
3	Відповіді на запитання	5 балів	
4	Відповідність змісту роботи темі роботи, адекватність обраних для дослідження методик, групи, оформлення роботи.	10 балів	
	З а г а л о м	40 балів	

Оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим вивченням дисципліни

Основні умови отримання оцінки

Оцінки **A (90-100 балів)** – **відмінно** заслуговує робота бездоганна з погляду змістового наповнення і оформлення, має практичне значення і містить елементи наукової новизни, доповідь логічна, стисла, викладена вільно, риторично піднесено, відзиви і рецензії позитивні, відповіді на запитання членів комісії повні та чіткі.

Оцінки **B (82-89 балів)** – **добре** – заслуговує робота, у якій тема розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхово проаналізовано літературні джерела; елементи новизни та практичного значення чітко не розкриті; недостатньо використані інформаційні матеріали, мають місце окремі зауваження в рецензії та відзиві; доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на питання членів комісії загалом правильні; робота оформлена у межах вимог.

Оцінка **C (75-81 бал)** – **добре** - ставиться студенту, який виконав завдання курсової роботи у повному обсязі з незначним порушенням термінів, проявив менше самостійності та ініціативності у діяльності. Зауваження до оформлення курсової роботи та змісту – невеликі. Відгук керівника позитивний.

«Оцінки **D (67-74 бали)** – **задовільно** - заслуговує робота, в якій тема в основному розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру; нечітко сформульована мета роботи,

теоретичний розділ має виражений компілятивний характер; методики емпіричної частини підібрані невдало, добір ілюстративних матеріалів не завжди обґрунтований; заходи і пропозиції роботи містяться в теоретичному розділі, обґрунтовані непереконливо; рецензія, відзив містять окремі зауваження; доповідь прочитана за текстом; відповіді на питання членів комісії правильні або повні; є зауваження щодо оформлення роботи.

Оцінка **E (60-66 балів)** – **задовільно** - свідчить про те, що завдання курсового дослідження виконане не в повному обсязі і зі значним порушенням термінів. Потребував допомогу при виконанні завдань та підготовці тексту курсової роботи. Є серйозні зауваження до її оформлення та змісту, які вимагають доопрацювання. Відгук керівника з зауваженнями.

Оцінка **FX (35-59 балів)** – **незадовільно з можливістю повторного складання** свідчить про те, що нечітко сформульована мета роботи. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість, відсутня системність та глибина. Запропоновані заходи не результативні, обґрунтування неповне. Мають місце недоліки в оформленні роботи. Ілюстрації до захисту відсутні. Доповідь прочитана за текстом. Відповіді на питання членів комісії неточні або неповні.

Робота до захисту не допускається, якщо робота подана керівнику на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, встановлених регламентом; написана на тему, яка не була своєчасно затверджена наказом по факультету; виконана не самостійно; структура не відповідає вимогам; зміст роботи не розкриває її теми; не переплетена, недбало оформлена, написана нерозбірливим почерком; відсутній відгук керівника.

Список використаних джерел

1. Аршава И. Ф.. Учебно-методическое пособие по подготовке и оформлению курсовых и дипломных работ / И. Ф. Аршава, А. А. Филиппова. – Днепропетровск : ДНУ, 2004. - 50 с.
2. Ашерев А. Т. Подготовка диссертаций. Экспресс-анализ качества / А. Т. Ашерев. - Харьков : Кортес - 2001, 2008. - 53 с.
3. Вольшкин В. И. Методология и методика психолого-

педагогического исследования / В. И. Вольшкин. – С.-Пб. : СПбУ, 2007. -152 с.

4. Дипломные работы по психологии в педагогическом вузе: метод. пособие / сост.: В. А.Чернобровкина, В. Н.Чернобровкин – Славянск : СГПИ, 1997. - 19 с.

5. Краевский В. В. Методология педагогики: новый этап: [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / В. В. Краевский, Е. В. Бережнова. – М. : Академия, 2006. - 400с.

6. Липский И. А. Социальная педагогика. Диссертационные исследования / И. А. Липский. - М. : Институт семьи и воспитания РАО, 2008. - 158 с.

7. Максименко С. Д. Экспериментальна психология / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко. — К. : Центр учебной литературы, 2008. — 296 с.

8. Методичні рекомендації до написання та оформлення дипломних робіт за спеціальністю «Психологія» / Укладачі: Н. В. Грисенко, О. О. Байєр, Е. Л. Носенко, Д. С. Волков, І. Ф. Аршава, І. Г. Батраченко, Є. Т. Коробов. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2012. – 102 с.

9. Музика О. Л. Курсові роботи з психології: [навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів] / О. Л. Музика.. - К. : Освіта України, 2009. – 104 с.

10. Образцов П. И. Методы и методология психолого-педагогического исследования / П. И. Образцов – С.-Пб. : Питер, 2004. - 272 с.

11. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. - 2011. - № 9-10. - С. 9 - 17.

12. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: методичні поради / авт.-упор.: Л. А. Пономаренко. - К. : Толока, 2005. - 80 с.

Д О Д А Т К И
Додаток А
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ
КУРСОВОЇ РОБОТИ

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра.....
(повна назва кафедри, циклової комісії)

КУРСОВА РОБОТА

з _____ на тему:
(назва навчальної дисципліни)

Студента (ки) з _____ курсу
групи П-31
спеціальності 053-Психологія»
САВЧУК Дарини Іллівни
(прізвище та ініціали)

Керівник

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____
(підпис)(прізвище та ініціали)
(підпис) (прізвище та ініціали)
(підпис) (прізвище та ініціали)

м.Рівне - 20 __рік

Додаток Б
ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ КУРСОВОЇ
РОБОТИ

Книги

Однотомний документ

Один автор

1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів : Свічадо, 2006. 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-V ст. ; № 14).
2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – Київ : Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).

Два автори

1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2005. – 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1).
2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – Київ : Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).

Три автори

1. Мінцер О. П. Оброблення клінічних і експериментальних даних у медицині : навч. пос. для студ. / О. П. Мінцер, Ю. В. Вороненко, В. В. Власов. – Київ : Вища школа, 2003. – 350 с.
2. Любар О.О. Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, А. Т.Федоренко. – Київ : Знання, 2006. – 447с.

Чотири автори

1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І.

В., Нечипорук А. А.]. – Київ : Украгропромпродуктивність, 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).

2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – Київ : Вища освіта, 2006. – 478, [1] с. – (ПТО: Професійно-технічна освіта).

П'ять і більше авторів

1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Харьков : Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.

2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – Київ : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн. ; кн. 13).

Без автора

1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – Київ : Грані-Т, 2007. – 119 с. – (Грані світу).

2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упоряд., прим. В. О. Шевчук]. – Київ : Грамота, 2007. – 638, [1] с.

3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця XIX – початку XX століття : [антологія] / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. – Київ : Грані-Т, 2007. – 190, [1] с.

Багатотомний документ

Багаторівневий опис

Адміністративне право України: академ. курс : підруч. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. : у 2 т. / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – Київ : Юрид. думка, 2004-2005. – Т. 1: Загальна частина. – 2004. – 583 с. ; т. 2 : Особлива частина. – 2005. – 624 с.

Однорівневий опис

Адміністративне право України: академ. курс : підруч. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. : у 2 т. / НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – Київ : Юрид. думка, 2004-2005. – 2 т.

Бібліографічний опис окремого тому багатотомного видання

Багаторівневий опис

Адміністративне право України: академ. курс : підруч. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. : у 2 т. / НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – Київ : Юрид. думка, 2004-2005. – Т. 1: Загальна частина. – 2004. – 583 с.

Однорівневий опис

Адміністративне право України: академ. курс : підруч. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. : у 2 т. Т. 1 : Загальна частина / НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – Київ : Юрид. думка, 2004. – 583 с.

Матеріали конференцій, з'їздів

1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11-13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харків. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків : Харків. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. – 167 с.

2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – Київ : ІСОА, 2002. – 147 с.

3. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6-9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. ред. В. Т. Трощенко. – Київ : Ін-т пробл. міцності, 2000. – С. 559-956, XIII, [2] с. – (Ресурс 2000).

Препринти

1. Шилаєв Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шилаєв Б. А., Воеводин В. Н. – Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. – 19 с. – (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьков. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4).

2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. – Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. – 7, [1] с. – (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).

Словники

1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Харків : Халімон, 2006. – 175, [1] с.
2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : слов.-довід. основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – Київ : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.

Атласи

1. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир. та доповн. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с.
2. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. – Харків : Ранок, 2005. – 96 с.

Законодавчі та нормативні документи

1. Кримінально-процесуальний кодекс України : станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).
2. Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – Київ : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи).

Стандарти

1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006–01–01] . – Київ : Держспоживстандарт України, 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України).
2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005–04–01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).

Каталоги

1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів : Новий час, 2003. – 160 с.
2. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. – [Суми : Університ. кн., 2003?]. – 11 с.

Бібліографічні покажчики

1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського

державного університету фізичної культури у 2006 / О. Куц, О. Вацеба. – Львів : Укр. технології, 2007. – 74 с.

2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997–2005 роки / [уклад. Кирись Б. О., Потлань О. С.]. – Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).

Дисертації

1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси : дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. – Київ, 2005. – 276 с.

2. Іванова К. Ю. Господарсько-правове регулювання договірних зобов'язань інноваційного характеру : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Іванова Ксенія Юріївна ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого" ; наук. кер. Атаманова Ю. Є. – Харків, 2012. – 202 с.

Автореферати дисертацій

1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 "Технологія машинобудування" / І. Я. Новосад. – Тернопіль, 2007. – 20, [1] с.

2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 "Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології" / Нгуен Ші Данг. – Київ, 2007. – 20 с.

Авторські свідоцтва

А. с. 1007970 СССР, МКИЗ В 25 J15/00. Устройство для захвата неориентованих деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25-08.

Аналітичний опис

Частина книги, періодичного, продовжуваного видання

1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С. 15-18, 35-38.

2. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2007. – № 1. – С. 39-61.
3. Ярошенко Т. О. Електронний журнал у дзеркалі публікацій у професійній пресі / Тетяна Ярошенко // Вісник Книжкової палати. – 2006. – № 5. – С. 29-32.
4. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2007. – № 1. – С. 25–29.
5. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нарис з новітнього укр. письменства) : статті / Микола Зеров. – Дрогобич, 2007. – С. 245-291.
6. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф, 3–5 окт. 2007 г. : тезисы докл. – Харьков, 2007. – С. 33.

Електронні ресурси

Локальний доступ

1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III–IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера.
2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. – КИЇВ :CD-вид-во «Інфодиск», 2004. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. – (Всеукр. перепис населення, 2001). – Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул. екрана.

Аналітичний опис на складову частину електронного ресурсу

1. Нормативні акти України [Електронний ресурс] // Кадрове діловодство : довідник роботодавця / І. Б. Єрмаков. – 3-тє вид., доп. – Електрон. дані та прогр. – Київ : Бізнес Сисеми, 2005. – 1 електронний опт. диск (CD-ROM): кол. : 12 см. – Системні вимоги: Microsoft Windiws 95/98/2000/XP ; 128 Mb RAM ; SVGA (1024 ×768). – Назва з екрана. – Відом. про вид. з буклету.

Віддалений доступ

Бібліографічний опис ресурсу віддаленого доступу (Web-сайт)

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ : НБУВ, 2013-2015. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua (дата звернення 30.03.2015) – Назва з екрана.

Бібліографічний опис ресурсу віддаленого доступу

(Бібліографічна база даних)

1. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс] : [політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., що надходять у фонд НПБ України]. – Електронні дані (803 438 записів). – Київ : Нац. парлам. б-ка України, 2002-2015. – Режим доступу: catalogue.nplu.org (дата звернення 30.03.2015). – Назва з екрана.

Бібліографічний опис ресурсу віддаленого доступу (Інтернет-портал)

1. Ukr.net [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – [Київ : Український Інтернет холдинг ТОВ "Укрнет", 1998-2015]. – Режим доступа: www.ukr.net (дата звернення 30.03.2015). – Назва з екрана.

Аналітичний опис на складову частину електронного ресурсу – стаття з електронного журналу

1. Івахненко С. В. Особливості фінансового контролінгу в стратегічному управлінні страховою компанією [Електронний ресурс] / С. В. Івахненко // Ефективна економіка : електронне наукове фахове видання. – Електронні дані. – [Дніпропетровськ : Дніпропетров. держ. аграрний ун-т : ТОВ "ДКС Центр", 2012]. – № 7. – Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua (дата звернення 13.06.2013 р.). – Назва з екрана.

*Аналітичний опис на складову частину електронного ресурсу –
стаття з Web-сайту*

1. Umland A. Nichtideologische Motivationen der "Swoboda"-Wähler :
Hypothesen zum Elektorat der ukrainischen radikalen Nationalisten bei
den Parlamentswahlen vom Oktober 2012 [Electronic resource] /
Andreas Umland // Ukraine-Analysen. – Electronic data. – [Bremen :
Universität Bremen und der Deutschen Gesellschaft für
Osteuropakunde, 2012]. – № 109. – P. 8-9. – Mode of access: World
Wide Web: [ukraine-nachrichten.de/nichtideologische-motivationen-
swoboda-w%C3%A4hler_3682_meinungen-analysen](http://ukraine-nachrichten.de/nichtideologische-motivationen-swoboda-w%C3%A4hler_3682_meinungen-analysen) (viewed on June
13, 2013). – Title from the screen.

Додаток Д
ЗРАЗОК ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

З М І С Т

Вступ.....	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕМОЦІЙНИХ РЕАКЦІЙ ШКОЛЯРІВ	
1.1. Загальне уявлення про емоційну сферу.....	5
1.2. Емоційні особливості молодших школярів.....	10
1.3. Види емоційних реакцій школярів.....	15
Розділ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕМОЦІЙНИХ РЕАКЦІЙ ДІТЕЙ	
2.1. Опис методики дослідження.....	20
2.2. Аналіз результатів дослідження.....	23
Висновки.....	35
Список використаних джерел.....	37
Додатки.....	40